

سندیکای صنعت برق ایران
Iran Electrical Industry Syndicate

شماره: ۹۸-۱۶۶۶
تاریخ: ۹۸/۱۲/۱۷
پیوست: دارد

بسمه تعالی

جناب آقای دکتر اردکانیان
مقام عالی محترم وزارت نیرو

موضوع: چالش‌های کلیدی کسب و کارهای صنعت برق در شرایط کنونی کشور و راهکارهای پیشنهادی

با سلام و احترام؛

همانطور که مستحضرید، صنعت برق بدلیل نقش زیاد دولت در اداره و کنترل آن، به شدت تحت تاثیر سیاست‌گذاری‌ها و میزان و نحوه تخصیص منابع و مصارف آن است. از این‌رو سندیکای صنعت برق ایران به نمایندگی از بخش خصوصی این صنعت که از نظر اقتصادی حدود نیمی از ارزش افزوده و بیش از دو سوم اشتغال آن را در اختیار دارد، اهم چالش‌های تاثیرگذار بر این بخش را مورد بررسی قرار داده و پیشنهادهای را جهت خروج فعالان کسب و کار صنعت برق از چالش‌های متعدد کنونی و فراهم نمودن بسترهای لازم برای حفظ توان داخلی صنعت برق تنظیم نموده است که به پیوست تقدیم می‌دارد.

با عنایت به اینکه عدم تسریع در حل چالش‌های کسب و کارهای صنعت برق به ویژه معوق ماندن مطالبات بخش خصوصی از شرکت‌های تابعه توانیر، منجر به بروز بحران مالی و به تبع آن بحران اجتماعی در بین کارگران و کارکنان شرکت‌های بخش خصوصی می‌شود، خواهشمند است دستور فرمایید مطالبات معوق مانده در اسرع وقت پرداخت و همچنین تمهیدات مقتضی برای حل چالش‌های کنونی کسب و کارهای صنعت برق اتخاذ گردد. این سندیکا آمادگی خود برای حضور در جلسات کارشناسی مرتبط و ارائه دیدگاه‌های بخش خصوصی را اعلام می‌دارد.

پیشاپیش از حسن توجه جنابعالی سپاسگزاریم.

علی بخشی
رییس هیات‌مدیره

رونوشت:

- جناب آقای مهندس حائری؛ معاونت محترم وزارت نیرو در امور برق و انرژی؛ جهت استحضار و مساعدت
- جناب آقای دکتر بختیار؛ معاونت محترم برنامه ریزی وزارت نیرو؛ جهت استحضار و مساعدت
- جناب آقای مهندس متولی زاده؛ ریاست محترم هیأت‌مدیره و مدیرعامل محترم شرکت توانیر؛ جهت استحضار و مساعدت

چالش‌های کلیدی کسب و کارهای صنعت برق در شرایط کنونی کشور و راهکارهای پیشنهادی

۱- لزوم اعلام شرایط فوق‌العاده برای قراردادهای به دلیل شیوع کرونا

متأسفانه ویروس کرونا با سرعت زیاد در حال انتقال به هموطنان عزیز در استان‌ها و شهرهای مختلف کشور است. سهولت و سرعت انتقال این ویروس به افراد و همچنین لزوم حفظ سلامتی مردم، عملاً شرایطی اضطراری را حاکم کرده است. این شرایط در پروژه‌های صنعت برق به دلیل وسعت محل، تعدد کارکنان و همچنین عدم امکان ضدعفونی کردن محیط و تجهیزات پروژه بسیار بغرنج‌تر بوده و برای سلامتی مهندسين، کارکنان و کارگران پروژه‌ها خطراًفرین است.

لذا با عنایت به اینکه شیوع بیماری‌های واگیردار جزو شرایط فورس ماژور قرارداد بوده و در شرایط عمومی پیمان به صراحت به آن اشاره شده است، مقتضی است شرکت‌های تابعه وزارت نیرو تا از بین رفتن اپیدمی کوئید-۱۹ و خطر ابتلای کارکنان و کارگران شرکت‌های سازنده تجهیزات و پیمانکاران صنعت برق به این ویروس، قراردادهای این صنعت را در شرایط تنفس قرار دهند. همچنین با توجه به اینکه مواد اولیه عمده تجهیزات تولید داخل صنعت برق از کشور چین تامین می‌شود و به دلیل شیوع ویروس کرونا در کشور مذکور، این موضوع از اوایل سال جدید میلادی مختل شده است، مقتضی است تاخیرات مرتبط مجاز شمرده شوند. از سوی دیگر مقتضی است بخشودگی مالیات صنوف تحت تاثیر بحران کرونا، معافیت فعالان کسب و کار از پرداخت حق بیمه کارکنان تحت پوشش و استمهال اقساط بانکی فعالان کسب و کار در شرایط بحرانی مورد بررسی قرار گیرد.

۲- رفع پیامدهای مخرب ناشی از شرایط ملتهب اقتصاد کشور بر عملکرد مشاوران، پیمانکاران و تامین‌کنندگان صنعت برق

از سال گذشته و با اعمال فشارهای سیاسی و تحریم‌های ظالمانه، اقتصاد کشور دچار التهاب و نوساناتی گردیده که پیامدهای منفی مالی گسترده‌ای را به دنبال داشته که عمدتاً خارج از کنترل عوامل اجرایی پروژه بوده و در نتیجه تعداد زیادی از قراردادهای بصورت نیمه تمام متوقف شده‌اند. بر اساس برآورد انجام شده بیش از ۱۰۰۰ قرارداد به ارزشی بالغ بر ۳۰۰۰ میلیارد تومان در شرایط بحرانی و متوقف قرار گرفته‌اند. این درحالیست که دستگاه‌های اجرایی کشور و بطور ویژه وزارت نیرو و شرکت‌های تابعه آن بدون توجه به شرایط واقعی اقتصادی حاکم بر کشور، تمامی ریسک‌های موجود را به سازندگان و پیمانکاران تحمیل نموده به نحویکه در صورت ادامه وضع موجود و بلا تکلیف ماندن، با موج مخربی از ورشکستگی و بیکاری در این صنعت زیرساختی مواجه خواهیم بود.

علیرغم دستور صریح مقام معظم رهبری و فرمایش ایشان در دیدار اخیر با فعالان اقتصادی، خطاب به دستگاه‌های اجرایی، مبنی بر اینکه «باید تصمیم بگیرید، باید اقدام کنید، باید با سختی‌ها بسازید؛ موانع را بایستی برطرف کنید»، در وزارت نیرو به عنوان متولی صنعت برق، اراده واقعی و عملی برای حل مسائل دیده نمی‌شود و همچنان با عافیت اندیشی و پرهیز از مخاطرات متناسب با شرایط امروز کشور، دچار بی عملی شده اقدام موثری برای حل بحران قراردادهای متوقف نمی‌کند. پس از پیگیری‌های صورت‌گرفته و بر اساس نشست‌های متعدد برگزار شده با حضور نمایندگان محترم دادستانی کل کشور، وزارت نیرو، توانیر، سازمان بازرسی و سندیکای صنعت برق ایران، موارد اجرایی به منظور کاهش آثار مخرب شرایط بوجود آمده اقتصادی طی نامه شماره ۹۸/۴۸۹۷۸/۳۵۰ مورخ ۹۸/۱۱/۲۹ از سوی معاون محترم وزیر نیرو در امور برق و انرژی ابلاغ شد، اما موارد مذکور با توجه به اجرایی حاکم بر اقتصاد کشور راه‌گشا نبوده و امیدی به حل معضل قراردادهای نیمه‌تمام نمی‌باشد. در این شرایط تنها راهکار باقی‌مانده، تفویض اختیارات شورای عالی نظام فنی به وزیر نیرو برای حل معضل قراردادهای نیمه‌تمام می‌باشد.

با عنایت به اینکه ادامه روند موجود به ورشکستگی و تعطیلی شرکت‌های تولیدی و پیمانکاری موجود خواهد انجامید، لطمات جبران‌ناپذیری را به زنجیره تامین صنعت برق کشور وارد می‌آورد، انتظار می‌رود برای جلوگیری از تطویل فرایند رسیدگی به این قراردادها تمهیدات لازم برای رفع چالش‌های قراردادهای متوقف صنعت برق اتخاذ شود.

۳- مطالبات مالی اعضای سندیکا از شرکت های تابعه توانیر

بخش خصوصی صنعت برق همواره مطالبات مالی معوقه‌ای از وزارت نیرو و شرکت‌های تابعه داشته است که با تاخیرهای طولانی پرداخت می‌شده است. این تاخیرهای طولانی مدت، در شرایطی که ارزش پول ملی سیر نزولی داشته و تورم در حال افزایش است به ویژه در ماه‌های پایانی سال، فعالان بخش خصوصی را با چالش‌های جدی برای پرداخت تعهدات خود به ویژه حقوق کارکنان و نیروهای شاغل در این بنگاه‌های اقتصادی مواجه کرده است. این در حالیست که اقدام مشخص و موثری به جز پرداخت‌های بسیار محدود مطالبات برخی از شرکت‌ها، برای تسویه بدهی‌ها صورت نگرفته است. از سوی دیگر اخیراً وزارت نیرو پیشنهاد نموده است که مطالبات سازندگان و پیمانکاران از طریق حواله ارزی در خارج از کشور تادیه شود؛ موضوعی که بدلیل شرایط کنونی منطقه، تحریم‌های ظالمانه و تصمیم اخیر FATF مبنی بر بازگشت ایران به فهرست سیاه، عملاً ممکن نبوده و این موضوع هزینه‌های بیشتری را بخش خصوصی تحمیل می‌نماید. لذا به نظر می‌رسد تهاتر مطالبات وزارت نیرو و شرکت توانیر از دولت عراق بابت صادرات برق با بدهی ایشان به بخش خصوصی با عاملیت تشکل‌های صنفی، خارج از مسئولیت و اختیارات این سندیکا و به تبع آن فعالان بخش خصوصی بوده و اصلح آن است که این مهم با اولویت ویژه در دستور کار دستگاه‌های دیپلماسی و مقامات ارشد دو کشور قرار گیرد. آنچه که موجب نگرانی جدی است، معوق ماندن مطالبات بخش خصوصی از شرکت‌های تابعه وزارت نیرو و شرکت توانیر است که منجر به تعطیلی و ورشکستگی سازندگان و پیمانکاران صنعت برق شده و بحران ناشی از این روند می‌تواند ابعاد اجتماعی گسترده‌ای در بین کارگران و کارکنان شرکت‌ها که عمدتاً حقوق و دستمزد چندین ماه خود را دریافت نکرده‌اند ایجاد خواهد کرد. لذا انتظار می‌رود تمهیدات لازم برای تسریع در پرداخت مطالبات معوق مانده بخش خصوصی به صورت ریالی و تا پیش از پایان سال جاری اتخاذ گردد.

۴- لزوم تعمیم حمایت‌ها و تسهیلات حوزه واحدهای تولیدی برای پیمانکاران و مهندسان مشاور

در حال حاضر پیمانکاران و مشاوران که همان تولیدکنندگان خدمات و دانش فنی و مهندسی صنعت برق به شمار می‌روند متولی مشخصی ندارند و مشمول قوانین حمایتی تولید داخل نمی‌شوند. وزارت نیرو متولی صنعت برق کشور و وزارت صمت مسئول تولیدکنندگان است، با این حال از سوی این دو نهاد تصمیم‌ساز و موثر، برای سازماندهی بخش پیمانکاران و مشاوران با هدف پیگیری چالش‌ها و رفع موانع، تدوین ساختارهای قانونی و همچنین پیش‌بینی دستورالعمل‌ها و شیوه‌های حمایتی، اقدامی نشده است. به علاوه با وجود اینکه سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی گاه‌به‌گاه به عنوان متولی بخش پیمانکاری کشور معرفی می‌شود، اما در تاریخچه اقدامات این سازمان تا امروز فعالیتی مبنی بر حمایت یا تولی‌گری حوزه پیمانکاری دیده نمی‌شود. علیرغم اینکه مقام معظم رهبری در بخشی از بیانات خود با اشاره به اینکه «نظام جمهوری اسلامی به معنای واقعی کلمه به تولیدکنندگان و ترویج‌کنندگان صنعت داخل، کشاورزی داخل، تولید داخل و خدمات داخل اهمیت می‌دهد و آنها را تکریم می‌کند»، پیمانکاران را نیز بخشی از زنجیره تولید کشور دانستند، اما همچنان قوانین حمایتی مشمول این بخش مولد، موثر و توسعه‌زا نیست. لذا با توجه به شرایط دشوار اقتصاد کشور، چالش‌های پیش روی فعالان اقتصادی و همچنین نظر به میزان اثربخشی فعالیت شرکت‌های پیمانکاری و مهندسی مشاور در توسعه زیرساختی و پایدار اقتصاد و صنعت کشور، مقتضی است دستورالعمل‌های حمایتی از تولید داخل به نحوی اجرایی شوند که پیمانکاران و شرکت‌های مهندسی مشاور در جایگاه تولیدکنندگان دانش و خدمات فنی و مهندسی نیز مطابق با بیانات مقام معظم رهبری مشمول این حمایت‌ها شوند.

۵- لزوم اجرای قرارداد تیپ به منظور ایجاد انضباط مالی و وحدت رویه در نظام حقوقی صنعت برق

نظام حقوقی و قراردادی صنعت برق به نحوی تدوین شده است که تمامی ریسک‌های قرارداد به‌طور یک‌جانبه به پیمانکاران و تولیدکنندگان تجهیزات طرف قرارداد با شرکت‌های تابعه وزارت نیرو و شرکت توانیر تحمیل می‌شود. در حالی که برای تاخیر در انجام تعهدات هیچگونه خسارتی در نظر گرفته نمی‌شود. از اینرو مقتضی است با کسب نظر از بخش خصوصی و اصلاح قرارداد تیپ، شرایط تعدیل و تمامی ریسک‌ها در قراردادها پیش‌بینی می‌شود و به نسبت منصفانه‌ای این ریسک‌ها بین طرفین تسهیم شود.

۶- چالش‌های سازندگان و پیمانکاران صنعت برق با شرکت‌های توزیع نیروی برق (تابعه شرکت توانیر)

شرکت‌های توزیع نیروی برق سراسر کشور بخشی از صنعت برق بوده که اگرچه تحت حاکمیت کامل وزارت نیرو و توانیر می‌باشند (ریاست مجمع شرکت‌های توزیع نیروی برق، مدیرعامل و ریاست هیأت‌مدیره در کنترل شرکت توانیر بوده و مدیران عامل شرکت‌های توزیع سراسر کشور از سوی مدیرعامل و ریاست هیأت‌مدیره شرکت توانیر منصوب می‌شوند) ولیکن بدلیل ساختار مالکیت پیچیده و چندلایه‌ای که دارند، خود را مستقل از مقررات حاکم بر زیرمجموعه وزارت نیرو دانسته و با ادعای خصوصی بودن، از اجرای دستورالعمل‌ها و رویه‌هایی که برای رفع چالش‌های قراردادی فی‌مابین شرکت‌های توزیع و بخش خصوصی بوده، اجتناب نموده و اقدام موثری برای جبران آثار ناشی از افزایش قیمت ارز در پیمان‌های ریالی فاقد تعدیل انجام نمی‌دهند و همچنین مطالبات شرکت‌های طرف قرارداد خود را همواره به تعویق می‌اندازند.

ابلاغ دستورالعمل نحوه جبران آثار ناشی از افزایش قیمت ارز شرکت‌های توزیع، تعیین تکلیف قراردادهای متوقف در حوزه توزیع، پرداخت مطالبات معوق مانده و همچنین تشکیل کارگروه‌های کارشناسی برای تدوین قرارداد تیپ، از اقدامات مقتضی برای رفع چالش‌های سازندگان و پیمانکاران حوزه توزیع نیروی برق به شمار می‌رود.